

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
18 januari 2022

Eindtermijn

Onderwerp

Deelname aan Freshem II, onderzoek naar zout-zoet verdeling grondwater

Advies

1. Aan te gaan de Samenwerkingsovereenkomst voor het project Freshem II, waarin de provincie Zuid-Holland samen met de provincies Drenthe, Fryslân, Groningen, Noord-Brabant, Noord-Holland en Zeeland, de waterschappen Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Waterschap Brabantse Delta, Waterschap Hollandse Delta, Waterschap Hunze en Aas, Waterschap Noorderzijlvest, Waterschap Scheldestromen en Wetterskip Fryslan, en de drinkwaterbedrijven Brabant Water NV, Evides NV, PWN, Vitens en NV Waterbedrijf Groningen inhoudelijke, procedurele en financiële afspraken vastleggen over het in kaart brengen van de zoet/zout-verdeling van het grondwater door middel van elektromagnetische metingen van de ondergrond in onder andere Zuid-Holland.
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting over deelname aan het project Freshem II.

Aangezien de Commissaris van de Koning, na rechtsgeldige besluitvorming door GS, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem een machtiging af te geven aan mevrouw J.N. Baljeu, gedeputeerde Water van de Provincie Zuid-Holland, om de Samenwerkingsovereenkomst voor het project Freshem II met de provincies Drenthe, Fryslân, Groningen, Noord-Brabant, Noord-Holland en Zeeland, de waterschappen Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Waterschap Brabantse Delta, Waterschap Hollandse Delta, Waterschap Hunze en Aas, Waterschap Noorderzijlvest, Waterschap Scheldestromen en Wetterskip Fryslan, en de drinkwaterbedrijven Brabant Water NV, Evides NV, PWN, Vitens en NV Waterbedrijf Groningen, namens de Provincie Zuid-Holland te ondertekenen.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

- FreshemNL Samenwerkingsovereenkomst 22nov2021-definitief
- SOK BIJLAGE 1 FRESHEM Globaal projectplan
- SOK BIJLAGE 2 FRESHEM Organogram
- SOK BIJLAGE 3 FRESHEM Financiering
- Bijlage 4 Machtiging CdK

1 Toelichting voor het College

De verdeling van het zoete en zoute grondwater, en de verzilting over de tijd van het grondwater heeft voor Zuid-Holland, maar eigenlijk in alle kustprovincies de aandacht.

In 2018 is door Deltares een actualisatie van de zoet/zout verdeling in de watervoerende pakketten modelmatig uitgevoerd. Om meer inzicht te krijgen in deze verdeling werd o.a. aanbevolen om, indien de mogelijkheid zich voordoet, een Freshem meting te doen.

Freshem is een techniek waarmee door radarmetingen de zoet/zout verdeling van het grondwater tot een eerste in de bodem aanwezige afsluitende laag, bijvoorbeeld een kleilaag, bepaald kan worden. Deze radarmetingen worden uitgevoerd door met een meetinstallatie hangende onder een helikopter over onbebouwd gebied te vliegen. Bij bebouwing worden de radarsignalen gereflecteerd en kan er dus geen meting in de bodem plaatsvinden.

Vanuit o.a. het Deltaprogramma Zoetwater is een subsidie beschikbaar gesteld om grootschalig in (laag) Nederland onder de noemer van Freshem II deze metingen te gaan uitvoeren.

Met betrekking tot Zuid-Holland is in overleg met Waterschap Hollandse Delta en drinkwaterbedrijf Evides NV besloten om een deel van Goeree-Overflakkee in het project op te laten nemen. De provincie Zuid-Holland en Waterschap Hollandse Delta delen hierbij de kosten, Evides NV doet in-kind mee en brengt kennis in zodra de resultaten er zijn.

Gegeven de eerdere aanbeveling van Deltares uit 2018 heeft deze techniek voor Zuid-Holland, specifiek de Kop van Goeree, een toegevoegde waarde. De Kop van Goeree is voor de beschikbaarheid van zoet water vrijwel volledig afhankelijk van regen. De resultaten van Freshem kunnen inzichten gaan geven over de vorm van waterbeheer in het gebied. In de rest van de provincie zijn betere mogelijkheden voorhanden om zoet water uit de grote rivieren in te laten. Het toepassen van Freshem in de rest van de provincie zal daardoor naar verwachting niet leiden tot ander waterbeheer in deze gebieden. Daar het een dure techniek betreft, waarbij de kosten voornamelijk in het vliegen zit, is dit een goed moment om bij dit project aan te sluiten en ervaring met deze techniek te verkrijgen. Indien de provincie Zuid-Holland een dergelijk onderzoek geheel zelfstandig zou uitvoeren, zijn de kosten vele malen hoger en hierdoor hoogstwaarschijnlijk ook niet snel aan de orde.

De resultaten vanuit dit onderzoek worden gebruikt voor een kwaliteitsverbetering van het Landelijk Hydrologisch Model (LHM) waardoor het model voor het gebied waar gevlogen wordt, verbeterd wordt. Aanvullend bieden de resultaten mogelijkheden voor regionale modelontwikkeling en/of studie. Dit onderzoek is als maatregel opgenomen in het regionaal waterprogramma.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 25.000,00
Programma	: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen grote financiële risico's.

Juridisch kader

Deze samenwerkingsovereenkomst bevat afspraken over de rechten en verplichtingen van de deelnemende partijen in het kader van het project Freshem II. Middels ondertekening committeert de provincie Zuid-Holland zich aan het doen van een financiële bijdrage voor een periode van vier jaar, met een totale waarde van € 25.000 euro (excl. BTW). De provincie Friesland is penvoerder van het project Freshem II, mede gezien hun grote aandeel in het project, ca. € 600.000,- (zie SOK Bijlage 3).

Aangezien de Commissaris van de Koning, na rechtsgeldige besluitvorming door GS, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem een machtiging af te geven aan mevrouw J.N. Baljeu, gedeputeerde Water van de Provincie Zuid-Holland, om de Samenwerkingsovereenkomst voor het project Freshem II met de provincies Drenthe, Fryslân, Groningen, Noord-Brabant, Noord-Holland en Zeeland, de waterschappen Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Waterschap Brabantse Delta, Waterschap Hollandse Delta, Waterschap Hunze en Aas, Waterschap Noorderzijlvest, Waterschap Scheldestromen en Wetterskip Fryslan, en de drinkwaterbedrijven Brabant Water NV, Evides NV, PWN, Vitens en NV Waterbedrijf Groningen, namens de Provincie Zuid-Holland te ondertekenen.

2 Voorafgaande besluitvorming

Er heeft geen voorafgaande besluitvorming plaats gevonden..

3 Proces

Op 15 november 2021 is de Zuid-Hollandse deelname aan het project en de mogelijke ondertekening van de SOK door de behandelend ambtenaar besproken met de Gedeputeerde Water, Jeannette Baljeu. Zoals aangegeven verbinden meerdere partijen zich aan het project Freshem II. Gesprekken hier omtrent zijn in 2020 en 2021 gevoerd met de betrokkenen. Daaruit is voortgevloeid dat de omvang van de in te vliegen gebieden sterkt uiteen loopt. De provincies Friesland en Groningen laten bijna hun gehele oppervlakte invliegen. Hierdoor lopen de bijdragen aangaande de deelname ook sterk uiteen.

Na de aanbesteding zullen de partijen een planning gaan opstellen alsmede worden de andere project gerelateerde zaken zoals communicatie worden vormgegeven. De bijlagen 1 en 2 geven hier meer inzicht in.

Zodra hierover meer bekend wordt zal u hierover ook geïnformeerd worden.

4 Participatie en rolnemng

De provinciale rol bij dit soort projecten is die van de samenwerkende overheid (het 3e kwadrant uit het Participatiekompas). De provincie Zuid-Holland werkt samen met andere partijen om de kennis en inzichten in de zoet/zout verdelingen op de bodem en het grondwater te vergroten. Dit door in eerste instantie het uitvoeren van uitgebreide monitoring en onderzoek om vervolgens de nieuwe data te verwerken in grondwatermodellen. Deze modellen verschaffen ons vervolgens weer nieuwe kennis en inzichten op de korte, maar ook voor de langere termijn.

5 Communicatiestrategie

Binnen het project Freshem II zal communicatiemateriaal voor het publiek en media worden vormgegeven. Tevens worden de wetenschappelijke resultaten gepubliceerd worden.